

Barcelona, 28 de setembre de 1991

Estimat amic,

A la teva última carta em parles de l'olor de ginesta que t'entra al despatx quan obres la porta al carter. Es curiós, però mai no havia pensat que també n'hi hagués, a l'Argentina, de ginesta. O és que potser te n'ha nascut una aquí al davant, per generació espontània, per evitar que t'enyoris? La meua ignorància és extraordinària. No se m'havia acudit que el clima que teniu és mediterrani. Ara mateix m'he fet un embolic amb la ginesta. En veig poca, perquè a Castellterçol no hi creix. En trobo pel camí, però si vaig al volant no tinc massa ocasió de fixar-m'hi. Penso en aquell poema d'en Maragall: "...és la meua enamorada, que ve al temps de la calor". Ei, però no havíem quedat que feia fred, ara?

On començarà a fer-ne aviat, de fred, és aquí. Hem tingut un estiu dur, xafogós, calent, emprenyador. Els venedors de refrescos i gelats han fet bon negoci. Però, de sobte, s'han presentat pluges, algunes torrencials, breus, però tan intenses que abans d'ahir, entre Arenys i Premià, l'aigua va arrossegar un parell de persones i una vintena de cotxes riera avall, cap al mar. Cada any passa igual. I la gent no escarmenta. No escarmentem, perquè si jo m'hi deixo caure alguna vegada, a Arenys, també aparco a la riera. No passa res fins que arriba l'aiguat i ho arrossega tot. Un aficionat ho va filmar i després va cedir les imatges a la televisió. Era impressionant veure com arribava l'aigua de sobte i s'emportava els cotxes i les motos, i arrencava bancs, papereres i tot el que no tingués arrels gaire profundes.

Em parles de la visita d'en Julià Guillamon. Imagino que deu ser fantàstic veure arribar algú de tan tan lluny i que forma part d'un món pel qual sents prou interès per esperar les seves confidències. No tenia ni idea que hagués anat al Brasil a escriure una novel·la. Com s'ho munten, aquests jovenets! Esmolo bé els ullals per poder-li clavar una bona queixalada per poc que el llibre coixegi... No esperis res de bo, dels crítics quan diuen: "Aquí estic jo! Això és una novel·la, i no el que escriuen els novel·listes!". Ara mateix,

no em puc treure de sobre una novel·la -Los samurais, de Julia Kristeva, pontífex del textualisme- que em sembla un plom.

Faig broma i caricatura amb el cas Guillamon, que consti! Celebraria molt que fos el llibre que ens fa falta, si és que ens en fa falta algun de concret, de llibre... Però en Julià ha estripat molt. I ha adoptat una actitud de suficiència una mica emprenyadora quan encara era només un aprenent. Quan ja començava a pontificar, va publicar una traducció de Merimée -de La Venus d'Elna, em sembla-, que el meu amic Albert Jané no es va estar d'escriure, en el seu ponderat dietari, que era tan dolenta que li semblava que el crític ho era molt poc, de crític, amb ell mateix. No s'hi pot fer més! Em surt el ressentiment: ja saps que en Guillamon va ser l'artífex de la desqualificació a València de S'ha acabat el bròquil en aquell premi Andròmina en què em van afaitar un milió de rúpies.

La setmana que ve el veuré, en Julià, a Reus. M'he inscrit per assistir a l'encontre Esriptura i combinatòria, en l'ambient de les literatures submergides, del qual és un dels comissaris. A part de la tocada de voraviu que em va fer, i que t'asseguro que no li ho tinc en compte -encara que no ho sembli-, m'admira la capacitat de treball que té: fa dos dies era al Brasil escrivint, dissabte serà a Reus parlant d'un tal Jordi Ribas que és tan i tan submergit que no l'havia sentit nomenar mai... Quan vaig haver de preparar la ponència sobre Pedrolo, per llegir-la a Lleida, m'hi vaig passar dos mesos. I aquests vailets sembla que visquin dies de quaranta-cinc hores i setmanes de quinze dies. Pots estar segur que pel mig haurà participat en col·loquis, haurà escrit articles i haurà pronunciat conferències. Això sí que fa enveja!

Es possible que dissabte els Clapés passin també per Reus. Victor Sunyol parlarà de Patrick Gifreu i Joaquim Sala-Sanahuja ho farà de Benet Rossell. A part, hi ha ponències per donar i per vendre. El dia abans, Biel Mesquida, Jaume Vallcorba, Jordi Coca, Carles H. Mor, Perejaume i Vicenç Altaió exposaran les seves parides. Semblarà un aplec dels autors del Cafè Central... L'Antoni, per òbvies raons de treball, només hi podrà ser dissabte.

El dia quinze vaig presentar els dos llibres al Vaixell de vapor -La Serafina té gana- i al Pere Quart -Bonsais de paper-. Tots dos segueixen el seu curs. Es possible que a la pròxima et pugui comentar dos nous fracassos que, sumats als quatre de l'any passat i alguns d'anteriors m'haurien de fer pensar que val més deixar-ho córrer, això dels premis.

Ara mateix rebo el diari i llegeixo amb molta alegria que la Maria Antònia Oliver va guanyar ahir a la nit el Bertrana, a Girona. Dos milions! He deixat aquesta carta per felicitar-la, però no era a casa seva. En Jaume Fuster, amb la seva veu de locutor de ràdio, enregistrada en un contestador automàtic, m'ha fet saber que calia trucar-los a Mallorca. Ho he fet i m'ha tornat a sortir, ell, ara, en viu. La M. Antònia arribarà a l'aeroport de Palma a les tres de la tarda, ja que abans d'ahir, quan li van fer saber que havia guanyat, va deixar les Illes i va volar a Barcelona des d'on es va traslladar a Girona amb el temps precís de retratar-se, deixar-se entrevistar, parar la mà i cobrar. En Jaume estava meravellat perquè ja tenen el taló al sac i ben lligat, ingressat al compte de la Caixa. Poques vegades les coses van tan de pressa.

Veig que en Parcerisas continua portant-se molt bé pel que fa a les traduccions. Es una persona seriosa, però estic convençut que ho fa, sobretot, perquè has complert perfectament els seus encàrrecs, i no em refereixo solament a la puntualitat i formalitat, sinó al rigor i categoria de les teves traduccions. Ell, que també és un professional del ram, ho ha d'apreciar per força més que qualsevol xitxarel.lo convertit en yuppi del món editorial. Ja em faràs saber què t'ha dit la Carme Casas de les teves insinuacions en relació al Plexus i Nexus. Jo em pensava que feia temps que se n'havia desvinculat, ja, de Pòrtic, però ho devia haver entès malament. El que passa és que no sembla una empresa amb molta marxa, però són complidors i seriosos. Es un món molt i molt precari, prou que ho saps tu perquè ~~això no és cap novetat~~ d'ara, ni de fa deu, vint, trenta o seixanta anys. Si la gent llegeix poc, és... Bé, és la cançó de l'enfadós, però, mentrestant, anem vivint. Les queixes d'aquest sector són generals a tot el món, tot i que hi ha classes, encara.

A Pòrtic hi publica en Tísner. Els tres volums del seu Veure i Viure han tingut un èxit notable. Ara li han proposat d'editar-li les obres completes i ja té un parell de volums en curs. L'Espinàs se les edita ell mateix a La campana. Editar llibres gruixuts i més aviat cars sembla un recurs per salvar la crisi, a part que les biografies, memòries i dietaris tenen força sortida. Castellet, Oriol Bohigas, Ibáñez Escofet, Tísner... I la biografia de la Rodoreda que ha escrit Montserrat Casals, tot un best-seller. I resulta que l'autora és germana de la Isabel, la dona d'en Clapés... Un dia que li vaig recomanar el llibre amb molt d'entusiasme, es va posar a riure i em va preguntar si jo no sabia que l'havia escrit la seva germana, que viu a París, casada amb el periodista Octavi Martí, fill d'en Martí Farreras... T'imagines quina planxa hauria fet si li hagués dit que no valia res?

M'he empassat d'una tirada l'excel·lent versió que vas fer d'En tombar la vuitantena que has tingut la gentilesa d'enviar-me. Es d'admirar, aquell home! En primer lloc, qui hi pogués arribar, a la vuitantena, després de viure d'una manera tan deixada anar. En segon lloc, qui pogués arribar-hi tenint el cap tan clar! Es divertidíssim i estimulants. Ho dic perquè tinc uns parents en una residència que fa pena veure'ls. Se m'encongeix el melic cada cop que decidim anar-los a visitar: és l'escenari perfecte per a l'obra de teatre més depriment del món. La lucidesa de Miller és impressionant. L'arrencada ja és d'una frescor impensada, un cant a la vida...

Es evident que no puc estar d'acord amb tot el que hi diu. Tot i el seu cap tan clar, tampoc no es podia estar d'acord amb tot el que pensava Josep Pla. En algun cas, són boutades que l'un i l'altre deixen anar per veure com reaccionen els altres. Hi ha, per exemple, tot el que expressa en relació a l'educació o l'ensenyament, coincidint amb una escola de pensadors que intenten demostrar que l'escola no serveix per a res. Tots plegats, però, acostumen a ser gent que ha estat perfectament escolaritzada i que no sap què hauria estat la seva vida si no haguessin tingut la sort d'estar en contacte amb mestres competents. Es evident que la vida, posteriorment, t'ensenya i t'aporta

l'experiència indispensable, però l'escola, una bona escola, em sembla fonamental. Hi ha personalitats tan fortes -com el mateix Miller- que potser se n'haurien sortit sense, però no puc deixar d'estar al costat dels que creuen en la necessitat d'una educació general com més àmplia i completa millor. I, després, que cadascú triï el seu camí.

Hi ha tot de coses que queden per comentar. Em preguntes què et puc dir de tots els crits d'independència que sonen a l'est i del ressò que tenen a casa... Si has rebut algun diari o revista, suposo que ja deus saber tant com jo. Es molt possible que tu ho vegis amb més bons ulls, a distància, que no pas jo, que em trobo pel mig. Crec que continuem on érem. L'independentisme ha crescut entre el jovent, però un jovent cada cop més infantil i manipulable. Uns noiets i noietes de catorze a disset anys que quan en compleixen divuit se'n foten de tot. Els nois, en alguns casos, es marginen i es fan insubmisos, però insubmisos no solament pel que fa a la mili, sinó pels estudis, la vida de família, la feina... Molts d'ells acaben malament. D'altres aspiren a convertir-se en yuppies, encara que diguin que aquest gremi va de baixa. I la majoria, així que troben una feina, es tornen d'un conservadurisme espantós -cotxe, discoteca, mam i cuixa, que com a programa no està malament, és clar...-. Entre els adults independentistes hi ha els de sempre, amb les corresponents baixes per defunció dels que arriben a l'edat de fer malves. I les noves vocacions entre la gent gran sorgeixen d'entre els que creuen que en Colom té raó i que pagaríem menys impostos i fermaríem els gossos amb llonganisses. Això sí, tot i que els catalans som millors que els altres -més treballadors, més nets, més polits, més cults (en Pujol diria que fins i tot més alts)-, continuarien llegint La Vanguardia, El Periódico y El Observador, ja que a ells, quan eren petits, ningú no els va ensenyar a llegir, el català! Potser et sonarà a caricatura, però els trets van força per aquí. La independència, a aquests nous conversos, només els serveix com a negoci, per refermar la seva superioritat i millorar el nivell de vida. Em consta que no estan disposats a fer el menor sacrifici i que a la que veiessin que se'ns

tancaven moltes portes, i que havíem d'estrényer el cinturó, diria allò tan suat de: "No és això, companys, no és això!". Què va passar el sis d'octubre?

A mi em sembla que hi ha una cosa positiva, en tot aquest fet: se'n parla i no passa res. La premsa de Madrid, dominada -com les televisions privades- per la dreta, és l'única que ha saltat i ha dit coses gruixudes per la passivitat del govern central i dels militars que no han perdut els nervis en cap moment. I entre nosaltres, si hi va haver un enlluernament quan el fet es va produir a les tres repúbliques bàltiques, sense majors aldarulls, l'entusiasme s'ha refredat quan els tancs, els canons i les metralladors han començat a segar vides en el conflicte entre croates i serbis. El mateix Raimon, fa pocs dies, al Brusi, deia que la independència no valia una sola gota de sang. No crec que avui, a ningú -o a ben poca gent- li interessi un conflicte d'aquesta mena que, entre nosaltres, si les coses es radicalitzaven tant, podria tenir efectes catastròfics dins de casa mateix. Si el trenta-sis, a la Torrassa, ja hi va haver cartells que deien: "Aquí termina Catalunya: aquí empieza Murcia", imagina't què podria passar avui amb tot el cinturó barceloní, des de Santa Coloma, Sant Adrià, alguns barris de Badalona -per una banda- i l'Hospitalet, Cornellà, Sant Joan Despí, Sant Vicenç dels Horts, Rubí, Sant Quirze i barris de Sabadell i Terrassa, això sense comptar amb zones de Manresa, Igualada, la Seu d'Urgell... L'actuació dels ajuntaments d'esquerra, en tots aquests llocs, ha fet que s'accepti l'ensenyament del català amb molta naturalitat, però no es poden demanar peres a l'om. Dir a tota aquesta gent, que gairebé és majoritària, que l'enemic són els seus germans, els avis o els cosins que viuen enllà de l'Ebre és fer combregar el personal amb rodes de molí.

El mateix Colom ha tingut segurament l'habilitat de no donar-ho com un fet immediat sinó com a cosa que es pot produir a principis del segle que ve, i ha tingut la gosadia d'anar-ho a explicar a Madrid on la gent que el va escoltar ho va fer amb respecte i atenció. Ningú no li va tirar tomàquets. Aquest enrenou ha permès a en Pujol de reivindicar més calés, allò que en diuen el

desplegament total de l'Estatut, que em penso que és el que havia d'exigir des del primer moment. Després, als altres -nosaltres-, ens tocarà controlar i exigir-li que ho administri bé, que no afavoreixi únicament els ajuntaments que controla el seu partit, que els diners no es fonguin com els de la Banca Catalana i que la seva administració no sigui una mala còpia de la que sempre hem criticat que, per cert, ja fa uns anys que funciona millor que la nostra. No sembla que aquest sigui el seu fort, però.

Ja saps que sóc poc partidari de les grans frases, discursos o triomfalismes. Crec en la feina de cada dia i, pel meu cantó, intento fer-la el millor possible. El meu contacte amb nois i noies de tota mena de pobles i barriades em fa pensar que la cosa no està madura. Que caldria abocar a l'escola pública el màxim de recursos que permetessin que els mestres se sentissin a gust i còmodes en la feina de catalanitzar el país d'una manera ferma i afectuosa. Però això no es fa. Els nens no voten i, per tant, sembla que ja hi haurà temps d'arribar-hi. Ara que gairebé no hi ha immigració, si més no peninsular -d'aquí una generació o dues tot plegat serà una altra cosa, no sé quina, però diferent- em penso que és el moment de bolcar-se endins i no pas enfora. Millorar les condicions de vida dels més pobres i fer que se sentin a casa. Sempre he dit que m'estimo més que em llegeixi el fill d'un obrer de Cornellà que no pas que em subvencionin la traducció d'un llibret al francès o l'anglès. Es clar que no hem de renunciar a res, però aquí hi ha un enlluernament per tot el que pot transcendir les fronteres.

El moment no és dolent. Jo crec que el reconeixement del català és un fet que mentre hi hagi aquest sistema ningú no discutirà, fora de la dreta més tancada -a Valladolid van haver de suspendre el pregó de la festa major que havia de fer en Pasqual Maragall perquè el Partit Popular ho va considerar ofensiu i havia mobilitzat uns escamots per impedir-ho-. Vaig sentir a la televisió l'alcalde d'aquella població -socialista- que ho lamentava i es disculpava davant tots els catalans per una actitud tan fora de lloc quan aquell consistori havia estat dels primers a celebrar que Barcelona fos la seu

dels Jocs Olímpics. El mateix Rodríguez Ibarra, el president d'Extremadura, reconeix que tenim dues llengües, però no que tinguem dues boques. Tot i la seva demagògia, no deixa de tenir sentit comú que la gent d'una comunitat tan desposseïda i pobra no entengui el discurs constant d'un president com el nostre que només parla de calés. Caldria, però, que els d'aquí ens aprofitéssim de la comprensió d'una bona part de l'opinió pública espanyola. Ja sé que em diràs que no hi tenim res a veure, i que no necessitem la comprensió de ningú, i que tots sols... Però has d'agafar el metro, trepitjar els carrers de totes les poblacions industrials o entrar en una aula d'una escola per saber que les coses són tan i tan diferents de com voldríem que fossin.

Et comentaré, ara, un fenomen que estic segur que has detectat, i que creix dia a dia: el catalanisme en castellà, una heretgia en altres èpoques, quan érem quatre gats puristes, però que està prenent cos a mesura que s'incorporen a la vida pública noves generacions i s'amplia el cercle de gent sensibilitzada. Es lícit rebutjar-lo? Fa pocs dies, dins el metro, unes noietes que parlaven totes en castellà expressaven el seu rebui a tot el que ens arriba de Madrid. Com es pot pair això?

Els escriptors que viuen a Catalunya i escriuen en castellà perquè han vingut de fora o perquè, formats aquí, no han trobat els guies que, dins la clandestinitat ens van obrir els ulls a la nostra realitat, eren membres de l'Asociación Colegial de Escritores de España. No s'entenien amb els de Madrid i es van independitzar. Les seves relacions amb la nostra AELC són cordialíssimes, tot i que compartim pis a l'Ateneu i ja saps com és difícil que s'entenguin els rellogats. Els Goytisolo, Candel, Vázquez Montalban, Giménez Frontin, Mendoza, etc., es queixen amargament que els regategem el caràcter d'escriptors catalans. Jo, al principi, no ho entenia, i ara començo a comprendre'ls, sobretot després d'escoltar en Vázquez en una entrevista a la televisió catalana que li va fer en Bru de Sala. Alguns d'ells, com en Mendoza i en Vázquez comencen a escriure teatre en català... Per una altra banda, es produeix un altre fet curiós. Quan escriure en català era un acte resistencial,

de plantar cara a la dictadura, de fer allò que estava mal vist i que equivalia a comprometre's, i a més no hi havia possibilitat de fer calés, tots nosaltres actuàvem com a acte de servei i ho fèiem, naturalment, en català, fora de l'horari laboral. Però, què passa quan la gent es comença a veure les orelles i es professionalitza, que és l'única manera de fer les coses bé? Que no té més remei que treballar també en castellà. Gent com la Roig, en Faulí, l'Oriol Pi de Cabanyes, Robert Saladrigas, Xavier Bru, Rafael Vallbona, Porcel, la Pàmies i tants com vulguis afegir a la llista fan periodisme en castellà perquè, senzillament, al públic li costa comprar l'Avui o el Brusi i compra El Periódico, La Vanguardia, El País i, ara, El Observador, un diari patrocinat des dels cercles convergents al qual es diu que hi han abocat sis-centes milions de peles, i pot ser cert perquè cada dia regala un llibre als seus cada vegada més nombrosos compradors. Diuen que és una operació per treure influència a La Vanguardia que en un moment donat es va espolsar de sobre la carcassa convergent i ara actua amb molta més independència... I en aquest Observador hi col·labora tot déu dels de casa, fins i tot una colla de gent que es va iniciar en el periodisme a l'Avui, en català, i que ara s'havia quedat sense feina. No te'n puc fer una llista perquè no el compro mai, però m'han dit que hi són gairebé tots. Entre els escriptors de novel·les per a joves n'hi ha una colla que alternen amb molta facilitat les dues llengües: Gisbert, Obiols, Sierra... No cal dir que, sense ser cap cosa de l'altre món, venen sis o set vegades més llibres que jo.

Es el mateix fenomen del teatre o dels locutors de ràdio o de televisió, que cada dia n'hi ha més que han de treballar a Madrid. Són gent jove que comença a professionalitzar-se en català però quan arriba a cert nivell queda a l'atur. Si ja han deixat de treballar a l'empresa familiar, l'oficina o en algun taller, és molt difícil que es resignin a tornar-hi i fer la viu-viu fins que els cridin per fer un paperet. Senzillament, els que poden, canvien de llengua i van on troben feina. En Flotats estrenarà el Quijote a Sevilla, l'any que ve! I farà cinema en francès -recordem que a França han estat molt més

brutals a l'hora de fer-hi desaparèixer el català!-. El que és curiós -i lamentable- és que no podem mantenir els nostres artistes, però que en canvi hàgim d'importar, i a preu d'or, futbolistes de tot arreu del món i, ja fa una temporada, d'Euskadi en particular.

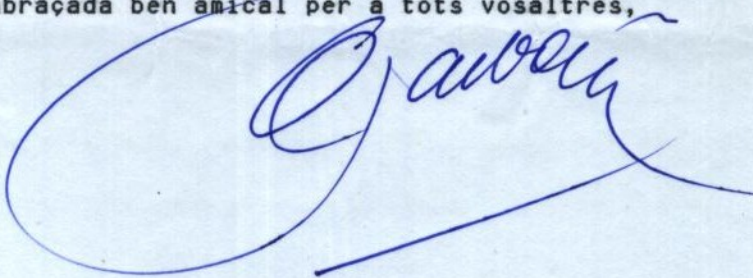
El nou fenomen del rock en català: un dels grups s'ha enfilat a dalt de tot. Es diu Sopa de Cabra. Havia començat en castellà i per algun motiu es va trobar més còmode en català i darrerament s'ha fet famós. Ha rebut ajudes oficials i l'entusiasme d'aquells jovenets que et deia abans. Però ara, quan veuen que han crescut prou per volar més lluny, diuen que tornaran a cantar en castellà. I al primer recital, a Reus, els llencen ampolles, objectes i els volen fer una cara nova... I per què no passa el mateix amb en Flotats i els altres actors i els locutors i escriptors? Es molt difícil que a sangs calentes algú pensi en la utilització que en algun moment es va fer dels cantants de la "nova cançó" que avui hem arraconat i que, fora d'alguna excepció -Maria del Mar, Llach i Marina, per una banda, i Serrat per una altra-, estan a la misèria més negra. El mateix Raimon viu de la caritat institucional gràcies a alguna gira que li organitza la Generalitat valenciana. Però ni ell, ni Pi de la Serra, ni Ovidi Montllor no graven ni venen un sol disc. La Trinca i en Serrat, que tenen un peu a cada banda, se'n surten prou bé. I això ja ve de lluny. La Xirgu estrenava Lorca. Casals es feia dir Pablo arreu del món. Pujol balla sevillanes a la Feria de Abril de Barbarà. La Generalitat manté El Observador... Per què els rockers de Sopa de Cabra no poden cantar en castellà? A Madrid, tot i així, sempre els consideraran un grup català de rock... Es allò que et deia de fer catalanisme en castellà, que tu i jo no farem mai, però que en circumstàncies molt més normals i lliures com les actuals sembla inevitable. Tu publiqués una traducció impecable. Jo publico una novel·leta que no està malament. Qui en parla? Quin ressó tenim? En Terenci publica Garras de astracán i el mateix dia que apareix la novel·la l'Avui en fa la crítica a triple columna i l'entrevista sense reticències a pàgina sencera. El dia que es digni escriure'n una altra en català serà el desideràtum, com es preveu que passarà

amb l'estrena de la primera obra de teatre d'en Vázquez Montalban, un musical en català que li estrenarà Dagoll-Dagom amb ajuts milionaris de Cultura. I és que el públic s'enlluerna amb tot el que entén que ha triomfat a fora. El món que ha creat la Generalitat -CIU-, és petit burgès i mésquí. Serveix a l'hora de votar perquè afavoreix els interessos d'aquest sector de població que també ho és, de petit burgès, que vol que l'estimulin dient-li que som els millors -l'Espriu ja se'n fotia d'això, recordes?- i que pel sol fet de ser catalanas ho hauríem de tenir tot pagat, però que a l'hora de la veritat demostrin que ho són encara més del que semblava menyspreant qualsevol intent de modernització o d'experimentació propis i es llancen als braços de qualsevol cosa que els ve de fora, amb el prestigi de la marca made in France, England o els U.S.A. Tot això m'ha sortit a raig, i sé que caldria matisar-ho molt perquè és una crítica que no aporta solucions de cap mena. Només et puc dir que he deixat de freqüentar alguns ambients de nacionalistes radicals perquè m'hi sento incòmode perquè els cau la bava amb tot el que representa Convergència perquè, en un moment donat, ha subvencionat una ballada de sardanes. Parlen en el mateix to d'abans, del temps de la dictadura, i això és injust. No tenim el que voldríem, però amb el que hi ha, amb ganes de treure'n partit, tots podríem ser molt més feliços. Penso en el nostre Miller, ara... Crec que és el moment de discutir al govern de casa com distribueix cada una de les pessetes que administra, que són moltes, moltíssimes. D'una cosa que en deien els "serrells" del català -el que se'ns devia per ajudar a trampejar la situació-, i que govern central i Generalitat van quantificar en set mil milions de pessetes, Cavall Fort, que fa trenta anys que funciona amb regularitat i eficàcia, en va rebre un i mig. Set Dies, la publicació que dirigia l'ex-franquista Xavier Domingo, en va rebre quaranta i tants. Després de cobrar-los, van decidir tancar la barraca i van plegar per falta de lectors. Els quaranta milions van servir per pagar deutes, el més important dels quals devia ser polític, perquè la revisteta era una apologia constant del president i de com són dolents els socialistes.

D'entrada, tot això sembla nefast, com si haguéssim enfilat la definitiva decadència, però quan hi penses una mica t'adones que significa que s'ha crescut en molts aspectes. Falta que creixi el públic i això, de mica en mica, es pot aconseguir. I entre els joves -i els grans, també, és clar- la gent ha après a escollir. Fora d'uns quants que s'empassen TV3 per disciplina, la gent s'acostuma a seleccionar, a triar el programa que li crida més l'atenció. I la llibertat que ha imposat l'existència de televisions privades ens ha fotut, perquè darrerament, amb els dos canals catalans més la programació catalana de la televisió espanyola, que era freqüent i bastant bona, hi havia dies que a Catalunya, de quatre opcions, tres parlaven en català. Aquesta proporció s'ha trencat.

I prou, que no es pot abusar dels amics. Celebro que la Glòria viatgi als USA. Es una pelegrinació que sembla imprescindible per a qualsevol professional. Són el melic del món, no s'hi pot fer res!

Una abraçada ben amical per a tots vosaltres,

Suposo que aquesta carta val per ens, oi?